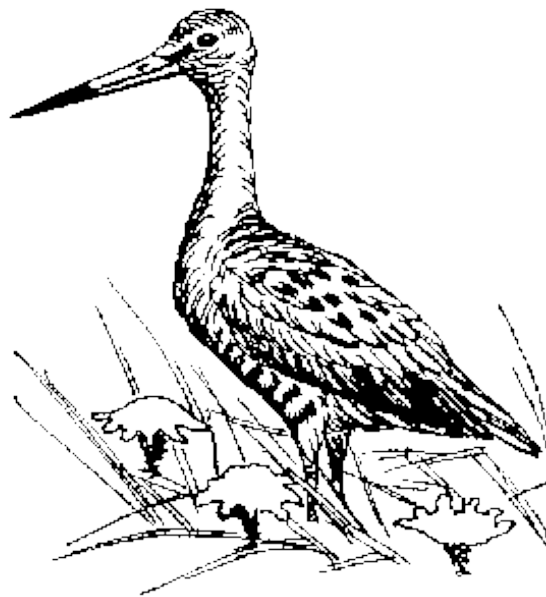

Werkboek biodiversiteit leren – PMB

Dronten, februari 2007
Wietske van Dijk
Edgar van Groningen

Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Activiteitschema.....	5
1.2	Weidevogels, actualiteit.....	7
1.3	Biodiversiteit, actualiteit.....	9
2	Opdrachten.....	11
2.1	Opdracht Motivatie.....	11
2.1.1	Nulmeting motivatie.....	11
2.1.2	Werving, motiveren van anderen.....	12
2.2	Uitvoering, inpassing in de praktijk:.....	12
3	Beoordeling.....	14
	Opdracht Motivatie.....	14
	Opdracht uitvoering, inpassing in de praktijk:.....	15
4	Bruikbare Bronnen.....	16

1 Inleiding

Biodiversiteit betekent, kort gezegd, de rijkdom aan leven op onze aarde. Als modern agrarisch ondernemer kan je, globaal gezien op twee manieren omgaan met die diversiteit aan leven: Gebruik maken van de nuttige eigenschappen en/of kenmerken van planten en dieren ten gunste van de agrarische bedrijfsvoering zelf. Te denken valt hierbij aan twee verschillende vormen van biodiversiteit (v.d. Weijden en den Boer, 2002):

Genetische biodiversiteit van rassen, zoals koeien- en aardappelrassen

Functionele biodiversiteit van bijvoorbeeld natuurlijke vijanden van plagen

Focussen op het vergroten van de biodiversiteit met als (enige) doel het behouden of ontwikkelen van de natuur zelf. De boer richt zich daarbij (vooral) op (agrarisch) natuurbeheer.

Agrarische ondernemers zijn vandaag in beide richtingen actief – zowel ten gunste van zichzelf, als ten gunste van de maatschappij. ...

Hebben we het over nut voor de ondernemer zelf, dan kan je, bijvoorbeeld, denken aan het inkruisen van het hoogproductieve HF-ras met de sterke en extensieve Blaarkop om daarmee een koe te fokken die positieve kenmerken van beide rassen inbrengt. Of het binnen de veredeling gebruiken van een oud, smaakvol fruitras ten behoeve van het kweken van een nieuwe appelras. Maar ook het inzaaien van een wild bloemenmengsel om daarmee insecten te lokken die plaaginsecten kunnen bestrijden, behoort tot de mogelijkheden om als boer te profiteren van de nuttige eigenschappen van biodiversiteit.

Hebben we het over nut van biodiversiteit voor de maatschappij, dan kun je denken aan de verschuiving die momenteel op het platteland van de Europese Unie gaande is. Langzamerhand verschuift (een deel van de) voedselproductie naar een breed scala aan plattelandsfuncties, waarvan het natuur en landschapsbeheer een belangrijke rol inneemt.

Binnen de module plattelandsmanagement leer je breder te kijken dan het eigen bedrijf...

Het onderdeel 'Biodivers leren' binnen Plattelandsmanagement wil je daarom kennis laten maken met en je de mogelijkheid bieden je (verder) te verdiepen in aspecten die zowel verbonden zijn met biodiversiteit in relatie tot een agrarische onderneming, als met aan agrarische natuurbeheer.

Hoe willen we dat doen?

Door je, binnen de kaders van de module, keuzevrijheid te geven en je te laten werken aan competenties verbonden aan de boer als "biodivers-ondernemer".

Welke mogelijkheden zijn er ter invulling van je opdracht en naar welk eindproduct werk je toe? Zoveel verschillende ondernemers, zoveel verschillende keuzes...

Binnen het onderdeel "Biodivers Leren" kan je deelnemen aan drie verschillende projecten. Naar welk project je keuze uitgaat, bepaal je – middels een gemotiveerde keuze – zelf.

Project	Korte beschrijving	Eindproduct
Ondernemen met biodiversiteit	Elke agrarisch ondernemer maakt – weliswaar soms onbewust – gericht gebruik van biodiversiteit op zijn bedrijf. Binnen dit project inventariseer je (per soort / gewas?) allereerst de soorten waar nu mee gewerkt worden, vervolgens beschrijf je hiervan de sterkten en zwakten om vervolgens met een verbeterplan te komen om het bedrijf weerbaarder te maken tegen ziekten / plagen / zwakke kanten van soort of gewas	Adviesrapport: analyse op huidige stand van zaken & potenties voor 'biodiversiteit op bedrijf naar keuze, uitmondend in concreet advies
Weidevogels	De weidevogel en het agrarisch cultuurland kennen in Nederland een lange geschiedenis en zijn nauw met elkaar verbonden. Waar bestaat die verbondenheid eigenlijk uit? Waarom juist dat type vogel op dat type land? > in dit project ga je de weidevogel en het beheer daarvan in het boerenland nader bestuderen...	Adviesrapport: analyse op huidige stand van zaken & potenties voor 'biodiversiteit op bedrijf naar keuze, uitmondend in concreet advies

Vriend & vijand (FAB)	Versillende regio's in Nederland (b.v. Hoeksche Waard en Flevoland) werken boeren en onderzoeksinstellingen samen in projecten over natuurlijke plaagbestrijding in (akkerbouw)percelen. Doel van die projecten is gezamenlijk kennis te ontwikkelen over het inzetten van bloemrijke perceelsranden ter stimulering van natuurlijke vijanden. Dat is niet zonder reden: natuurlijke vijanden kunnen ervoor zorgen dat een deel van de benodigde gewasbeschermingsmiddelen voor het bestrijden van plaaginsecten in de akkerbouw niet meer nodig zijn... Dit project biedt je de mogelijkheid een verdiepingsslag te maken in de praktijk van lopend onderzoek in Flevoland.	Adviesrapport: analyse op huidige stand van zaken & potenties voor 'biodiversiteit op bedrijf naar keuze, uitmondend in concreet advies
-----------------------	--	---

Hoe pakken we dat aan?

Als moduleteam zijn we van mening dat een (toekomstig) agrarisch ondernemer op HBO-niveau, naast een gedegen stuk praktijkkennis, theoretische kennis moet hebben. Dit betekent dat je binnen dit module onderdeel uitgebreid kennis maakt met ondernemers die 'biodivers ondernemen'. Waarom doen bepaalde ondernemers mee met een weidevogelproject? Waarom kruisen ondernemers bepaalde veerassen met elkaar? Waarom zou je als boer een houtwal onderhouden? Kortom, we gaan ons uitgebreid verdiepen in de motivatie van diverse 'biodiverse ondernemers'! Hiertoe ga je op stap naar enkele ondernemers om hen te interviewen – hiervoor krijg je allereerst een training interviewtechnieken...

Zoals gezegd, theorie is voor een (toekomstig) landbouwingenieur van groot belang. Enkele korte cursussen waar je zelf aan de slag gaat met de (verwerking van) theorie over agrarisch natuurbeheer en ondernemen met biodiversiteit maken dan ook onderdeel uit van deze module.

Wat bieden wij hiervoor aan ter ondersteuning & inhoud?

Onderdeel	Wat & hoe
Samen op weg...	Iedereen werkt binnen het onderdeel 'biodivers leren' aan zijn eigen opdracht / onderzoek. Alleen is echter maar alleen! Wij denken dat je samen meer kunt leren dan alleen. Binnen deze module periode komen we een aantal keren op school terug om over onze ervaringen te praten en kennis uit te wisselen over onze projecten.
Motivatie	Theorie: blokkur motivatie Praktijk: ondernemer in de klas Training interviewtechniek Interviewen 2-3 ondernemers
Theorie	Achtergrondkennis over functionele biodiversiteit (veehouderij/akkerbouw) en weidevogels. Middels lessen, opdrachten en intervisie <ul style="list-style-type: none"> – weidevogels soorten en ecologie – functionele agro-biodiversiteit – bedreigingen, recente ontwikkelingen – beleid en inkomen
Praktijk	Kennismaken met de praktijk en toepassen van de kennis in de praktijk. Middels excursie(s) en opdrachten
De drie onderdelen waarvoor je kunt kiezen	
Ondernemen met biodiversiteit	Maximaal 3 studenten
Weidevogels	Maximaal 3 studenten
Functionele agrobiodiversiteit	Maximaal 3 studenten

1.1 Activiteitschema

Lessen en opdrachten	Week nummer	Activiteiten en afspraken
Do 8 februari 5 ^e en 6 ^e uur	6	LES: introductie biodiversiteit, weidevogelbeheer – keuze van een onderwerp - bespreking opdracht – NUL meting motivatie - bespreking opdracht – reader samenstellen
Di 13 februari 1 ^e t/m 4 ^e uur	7	LES: training interviewen in de praktijk
Di 20 februari 3 ^e en 4 ^e uur	8	LES: theorie motivatie, OPDRACHT: - inleveren concept interview NUL-meting per mail bij Wietske van Dijk (DIW@CAH.NL) - inleveren per mail voorstel ondernemer om het interview bij te houden - inleveren per mail voorlichtingsplannen (b.v. voorlichting aan studenten CAH of voorlichting aan de boerderijraad van de schoolboerderij) - artikelen zoeken voor reader biodiversiteit of weidevogels
Do 22 februari	8	OPDRACHT: - uitvoeren interviews bij boeren (n.a.v. zelf opgesteld interview) - verslag maken van het resultaat van de interviews - inleveren reader bij DIW - postvak
Di 6 maart 3 ^e en 4 ^e uur	10	LES/INTERVISIE: - bespreken verloop van opdracht Motivatie (interview). Voorbereiden maken brochure en voorlichtingsbijeenkomst.
Do 8 maart 7 ^e en 8 ^e uur	10	LES: Agrobiodiversiteit – Olaf van Campen (DLV)
Di 13 maart 3 ^e en 4 ^e uur	11	LES/INTERVISIE: uitvoeringsplan aanscherpen
Do 15 maart 3 en 4 ^e uur	11	LES/INTERVISIE: Weidevogels OPDRACHT: Brochure inleveren
Di 20 maart 3 ^e en 4 ^e uur	12	LES: Beleid en inkomen (met Karin Visser en Jan Bos)
Do 22 maart v.a 3 ^e uur	12	EXCURSIE
Di 27 maart 3 ^e en 4 ^e uur	13	LES/INTERVISIE: biodivers leren – voorlichtingsbijeenkomst uitvoeren. (Uitnodigen mensen uit je doelgroep en voorlichting geven over je onderwerp)
Do 29 maart v.a. 5 ^e uur	13	Veldexcursie weidevogels (als mogelijk)
Di 10 april	15	Inleveren opdrachten Motivatie en Uitvoering – proef PvB
	16 - 21	Uitvoeren motivatieopdracht en uitvoerings opdracht voor het eigen bedrijf. Studieclubdagen
Di 22 mei	21	Inleveren concept opdrachten
Vr 25 mei	21	Vanaf 15.00 u ophalen concepten met feedback
Vr 8 juni	23	Definitieve opdrachten inleveren
?? ergens in deze week ??	25	Eindgesprekken

1.2 Weidevogels, actualiteit

16/10/2006

Weidevogelpakketten SAN met nestbescherming niet meer opengesteld

Minister Veerman van LNV heeft besloten om alle weidevogelpakketten waarin het onderdeel nestbescherming is opgenomen (bijlage 19 tot en met 22 van de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer SAN), niet meer open te stellen. Het ministerie wil toe naar een bescherming van de weidevogel in Nederland in alle levensstadia, dus niet alleen tijdens de nestperiode. De lopende contracten voor deze pakketten zullen dóórlopen tot de einddatum.

Onderdelen van deze pakketten passen onvoldoende in de Europese beleidslijn voor Cross Compliance en de nationale beleidslijn van de Flora- en Faunawet. Deze pakketten blijken onvoldoende effectief te zijn. Hierdoor is slechts gedeeltelijk het effect gerealiseerd dat oorspronkelijk was beoogd, namelijk het leveren van een wezenlijke bijdrage aan het behoud van de weidevogelpopulaties in Nederland.

De afgelopen jaren is een forse bijdrage geleverd aan opbouw en draagvlak voor het weidevogelbeleid. De ervaringen en resultaten worden benut bij de uitwerking van pakketten die beter aansluiten bij het beleidsdoel. Op korte termijn worden in samenwerking met de provincies en betrokken partijen nieuwe pakketten uitgewerkt die in de plaats komen van de nu vervallen pakketten. In pilots worden deze pakketten in de praktijk getest. Daarnaast wordt bezien welke onderdelen uit de weidevogelpakketten in nieuwe pakketten behouden kunnen worden.

Beschermin niet alleen tijdens nestperiode

De pakketten die ontwikkeld worden, zijn gericht op samenwerking van boeren, terreinbeheerders en andere beheerders. Het gaat om de realisatie van gebiedsmozaïeken van voldoende omvang en samenhang, op plaatsen met een goede leefomgeving voor weidevogels. Er wordt gewerkt vanuit een gebiedsgerichte aanpak, waarbij binnen het gebied een optimale mix van beheermaatregelen wordt gekozen. Deze pakketten zijn gericht op het beschermen van de weidevogel in Nederland in alle levensstadia, dus niet alleen tijdens de nestperiode.

De Dienst Regelingen informeert eind oktober 2006 aanvragers over wijzigingen in de SAN.

Ministerie van LNV, 16/10/06

Weidevogels indexen

sleep hierheen om in laag te brengen

		Index												Trend gehele periode												
Onderwerpen																										
Perioden		1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	
Stratum	Weidevogelsoort	1990 = 100																								
Nederland	Gele Kwikstaart	70	82	96	90	99	88	97	79	67	60	78	53	Matige afname
	Graspieper	83	85	77	69	82	81	84	81	78	73	77	82	Matige afname
	Grutto	101	89	85	86	81	81	81	78	74	69	70	60	Matige afname
	Kievit	102	101	110	103	94	99	95	92	89	93	91	76	Matige afname
	Kuifeend	101	106	94	115	119	119	132	131	131	122	121	153	Matige toename
	Scholekster	80	80	75	67	60	58	55	54	52	51	50	47	Matige afname
	Slobeend	93	76	62	70	92	104	91	84	79	69	68	83	Matige afname
	Tureluur	99	96	102	106	113	107	114	114	114	108	108	100	Matige toename
	Veldleeuwerik	80	70	65	66	62	56	54	50	46	36	37	35	Sterke afname

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg/Heerlen 2007-02-02

1.3 Biodiversiteit, actualiteit

(CONCEPT) Persbericht

Pilotproject LTO Noord Functionele Agrobiodiversiteit (FAB) van start in Flevoland

Agrariërs en andere grondeigenaren in de buurt van Schokland en Dronten gaan onder begeleiding van DLV Plant, PPO en LTO Noord Projecten de beginselen van Functionele Agrobiodiversiteit (FAB) toepassen op hun percelen, akkerranden en omliggende grond. Met dit project beoogt LTO Noord in totaal 38 strekkende kilometer aan zogeheten FABranden te realiseren op de percelen van de deelnemende agrarische bedrijven.

FAB

De hoofddoelstelling van FAB is versterking van de biodiversiteit en daarmee vermindering van gebruik en afhankelijkheid van chemische gewasbeschermingsmiddelen. In dit project is sprake van een innovatieve, vernieuwende en bovenwettelijke aanpak. Agrariërs leren namelijk werken met meer aandacht voor de natuurlijke vitaliteit van het gewas en het biologisch en ecologisch evenwicht. Deelnemers leren ook nieuwe toedieningstechnieken en het principe van geleide/geïntegreerde bestrijding. Dit project past in het beleid van LNV, VROM en provincie Flevoland om in de komende jaren de afhankelijkheid en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen verder terug te dringen.

In de loop van 2006 is gestart met de werving en in december is gestart met inschrijving van deelnemers en nulmetingen op de bedrijven. Dit jaar worden 3 gebiedsplannen opgesteld en ook wordt er met elke deelnemer een plan van aanpak voor zijn bedrijf gemaakt. Tijdens het groeiseizoen krijgen de deelnemers begeleiding bij het toepassen van FAB-maatregelen in de bedrijfsvoering. Ook worden er drie veld-, leer- en zoekbijeenkomsten gehouden voor de deelnemers. Daarnaast wordt er een open dag georganiseerd voor belangstellenden. De deelnemers aan het project krijgen een vergoeding voor de grond die zij inzetten ten behoeve van deze pilot en een vergoeding voor de extra arbeid die zij leveren om mee te werken aan de FAB pilot.

Samenwerking met het onderwijs

Naast dit pilotproject werkt het consortium dat bestaat uit LTO Noord, LTO Noord Projecten BV, DLV en PPO samen met de Christelijke Agrarische Hogeschool (CAH) in het project 'Vriend & Vijand'. Dit project dat tegelijk met het FAB project van start gaat is er op gericht om het onderwijs in Flevoland te betrekken bij de introductie en de verdere ontwikkeling van FAB in Flevoland. Centraal hierbij staat het opbouwen van kennis op dit specifieke terrein binnen de CAH. Ook gaat de school onderzoekscapaciteit leveren en ondersteuning bieden aan LTO Noord met betrekking tot het FAB-project.

Toekomst FAB

LTO Noord werkt tevens met de Provincie Flevoland, Waterschap Zuiderzeeland en Landschapsbeheer Flevoland aan een breed 'Akkerrandenproject' (werktitel) in Flevoland dat van 2008 tot 2013 uitgevoerd zal worden. FAB is één van de onderdelen uit dit 'Akkerrandenproject'. De pilot die nu van start gaat voor het seizoen 2007 moet gezien worden als een voorbereiding voor FAB van dit toekomstige project. En de deelnemers aan deze pilot kunnen na 2007 desgewenst in aanmerking komen voor begeleiding tot 2013 in het kader van het Akkerrandenproject.

Het project Functionele Agrobiodiversiteit (FAB) Flevoland wordt mede mogelijk gemaakt door SGB (subsidiering gebiedsgericht beleid), de Provincie Flevoland, Waterschap Zuiderzeeland en LTO Noord.

--/--

Noot voor de redactie:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met projectleider Margreet Jongema, tel. 0512-305205 of 06-20390947.

31/01/2007

Project stimuleert biodiversiteit in de Graafschap

In de Graafschap werken boeren en landgoedeigenaren, waterschap Rijn en IJssel, agrarische natuurvereniging 't Onderholt, Natuurmonumenten en de gemeente Bronckhorst nu bijna twee jaar samen aan het vergroten van biodiversiteit op en rond het eigen terrein. Thema's die aan bod komen zijn: duurzaam bodembeheer, aanleggen van kruidenranden, bosrandbeheer, de aanleg van wandelpaden en waterbeheer.

Het project 'Aldoende, boeiend butenleaven' laat zien op welke manieren biodiversiteit kan worden ingezet om bedrijf en omgeving te verduurzamen en brengt mensen bij elkaar om hier samen aan te werken. Alle maatregelen zijn gericht op 'biodiversiteit', dat wil zeggen meer variatie aan dieren en planten die nuttig kunnen zijn voor boer of omgeving. Een bloemrijke kruidenrand kan natuurlijke vijanden van schadelijke insecten aantrekken, een meer gevarieerde bosrand bevordert insectenetende vogels en een met compost of koolzaadstro verrijkt het bodemleven, verbetert de bodemstructuur en doorworteling.

Mes snijdt aan twee kanten

Dikwijls snijdt het mes aan twee kanten: deelnemers leggen met het waterschap flauwe sloottaluds aan waar natuur meer kans krijgt, maar daar kan ook extra water worden opgevangen. Dit helpt het waterschap aan een betere waterkwaliteit en er is minder wateroverlast stroomafwaarts. Enkele deelnemers willen maaisel van natuurgras en slootkanten gaan composteren om op de ene plek natuur te bevorderen en op andere plekken de bodemstructuur te verbeteren.

Experimenteren met maatregelen

Het project 'Aldoende, boeiend butenleaven' wordt begeleid door CLM Onderzoek & Advies en de Animal Sciences Group van Wageningen UR. Ongeveer dertig boeren en landgoedeigenaren hebben deelgenomen aan excursies en bijeenkomsten om meer te weten te komen over mogelijkheden om biodiversiteit te benutten voor een duurzame bedrijfsvoering en een natuurlijke omgeving. Nu experimenteren de deelnemers met allerlei maatregelen om biodiversiteit in de agrarische omgeving duurzaam te benutten, te bevorderen en beter zichtbaar te maken.

Website

De informatie die beschikbaar is gekomen in de loop van het project is nu ook voor anderen te vinden via de website www.biodiversiteitgraafschap.nl. Maatregelen, praktische tips en ervaringen laten zien wat, samen met andere partijen in het gebied gedaan kan worden voor een aantrekkelijke omgeving.

CLM, 30/01/07

Copyright ©2007 AgriHolland B.V.

2 Opdrachten

De opdrachten zijn in twee thema's gesplitst. Het eerste thema is **Motivatie**, het tweede thema is **Uitvoering**.

Voor deze module zijn de opdrachten steeds gesplitst in een deel voor de proef PvB en een deel voor de echte PvB. Voor de proef PvB vindt de uitvoering onder begeleiding en met instructie plaats in periode 3 van het schooljaar 2006/2007. In periode 4 voer je de opdracht uit op of in de omgeving van het agrarische bedrijf waar je werkt. Dit moet je dan zelfstandig en zonder begeleiding uitvoeren. De ingeleverde opdrachten na periode 4 worden als PvB getoetst. In de laatste week vindt een eindgesprek plaats.

2.1 Opdracht Motivatie

2.1.1 Nulmeting motivatie

Je eigen motivatie

Ten grondslag aan deze opdracht ligt de vraag aan jezelf: *ben ik zelf gemotiveerd voor het gekozen onderwerp, waarom, wat wil ik op korte en lange termijn bereiken in/met dit onderwerp?*

Om dit te onderzoeken vorm je een tweetal of drietal. Jullie maken per persoon een verslagje van diens kennis en opvattingen over het onderwerp.

Vertel elkaar wel onderwerp je kiest.

Vervolgens bespreek je de volgende punten (en legt het vast in een verslagje).

- wat weet je al van het onderwerp
- ken je veel mensen die zich met dit onderwerp bezighouden.
- is het een belangrijk onderwerp voor deze personen? Waarom/waarvoor is het belangrijk denk je?
- is het een belangrijk onderwerp in de Nederlandse maatschappij? (Wat voegt het toe of wat missen we bij een verandering; bij meer, minder of zelf verdwijnen van weidevogels, of bij meer of minder biodiversiteit.)
- wat vind je zelf van het onderwerp?
- waarom vind je dat?
- wat zou je in de toekomst willen bereiken in/met dit onderwerp?
- wat is je wens voor de ontwikkeling in de maatschappij op dit vlak?
- is je mening veranderd in de loop van de tijd? Wat is de verandering? Waardoor is je mening veranderd?

Deze opdracht doe je zowel in periode 3 (proef PvB) als in periode 4 (eind PvB).

De motivatie van een agrarisch ondernemer

Ten grondslag aan deze opdracht ligt de vraag aan de ondernemer: *is de hij gemotiveerd, waarom, wat wil hij/zij bereiken in/met dit onderwerp?*

Om dit uit te voeren vorm je een tweetal of drietal.

Naar aanleiding van de inhoud van de interviewtraining stel je een goed interview op.

Dit neem je af bij twee tot drie ondernemers.

Maak per ondernemer een verslag van het interview.

Deze opdracht doe je zowel in periode 3 (proef PvB) als in periode 4 (eind PvB).

2.1.2 Werving, motiveren van anderen

Ten grondslag aan deze opdracht ligt de vraag: kan je anderen motiveren, hoe motiveer je anderen, wat heb je zelf en hebben anderen nodig aan informatie ter ondersteuning van de voorlichting?

Voorafgaand aan het uitvoeren van de opdracht moet je goed je onderwerp en je doelgroep voor ogen hebben. Voor deze doelgroep maak je een brochure en organiseer je een voorlichtingsbijeenkomst.

Dit grondvraag is in de opdracht in drie delen gesplitst.

Kennis vergaren over het onderwerp

Welke kennis heb je nodig?

Stel een reader over het onderwerp dat je hebt gekozen. Daarin moeten ten minste vijf wetenschappelijke en vijf andere artikelen voorkomen over je onderwerp. Voeg een hoofdstuk toe met goede bronnen van informatie (b.v. webadressen). Deel de informatie in naar:

- informatie over soorten/ecologie
- bedreigingen, recente ontwikkelingen, actuele vragen
- beleid en inkomen
- bedrijfsvoering

Wervingmateriaal maken (brochure)

Welke schriftelijke, wervende informatie ga ik mijn doelgroep geven?

Maak een brochure over je onderwerp, gericht op je doelgroep. De brochure moet in totaal minimaal 3 en maximaal 6 A4-tjes groot zijn.

- Bepaal hoe je brochure er uit moet zien, maak een ruwe opzet van je brochure met trefwoorden voor de inhoud en globale indicatie van de illustraties. De onderwerpen uit de reader moeten er in aan de orde komen.
- Vul de brochure in naar je (verbeterde) plan.

Voorlichtingsbijeenkomst organiseren en geven

Wat ga ik de doelgroep vertellen? Hoe vertel ik dat? (naast de algemene punten uit de ABV map over presenteren)

- bepaal doel, opzet en inhoud van je presentatie. De onderwerpen uit de reader moeten er in aan de orde komen.
- nodig de mensen die je wilt ontvangen uit (zie activiteitenrooster, of kies een andere tijd en plaats in overleg met DIW en/of GRE).
- Evalueer na afloop met de gasten de bijeenkomst (sluit aan bij je doelen).

De opdracht werving moet je zowel in periode 3 als in periode 4 uitvoeren. In periode 3 gelden de producten als proef PvB. In periode 4 pas je ze aan voor de regio waar je dan op een agrarisch bedrijf werkt en voor de eventueel andere doelgroep.

2.2 Uitvoering, inpassing in de praktijk:

In deze opdracht onderzoeken we in periode 3 de praktijk door op excursie te gaan, een velddag te houden en praktijkmensen te spreken. Deze en andere kennis pas je toe t.b.v.

een uitvoeringsplan. In een **uitvoeringsplan** geef je aan hoe de schoolboerderij weidevogelbeheer of agro-biodiversiteit kan inpassen in de bedrijfsvoering. Besteedt aandacht aan de volgende onderdelen.

1. **Motivatie** die je zelf hebt als je bedrijfsleider was van de schoolboerderij, of neem iemand van de boerderijraad als “stand- in bedrijfsleider”.
2. **Inventarisatie en beschrijving** van de huidige stand van zaken op het bedrijf aangaande het onderwerp (beleid, omgeving, huidige vogelstand/biodiversiteit, huidige landbouwpraktijk die van invloed is op het onderwerp)
3. **Beoordeling** van de huidige stand van zaken
4. **Bedrijfsdoelen** voor weidevogels of toepassing van agro-biodiversiteit
5. **Plan voor uitvoering**
6. **Beschrijving knelpunten en aanbevelingen**

In periode 4 zoek je in de omgeving van je stagebedrijf een vogelwerkgroep of een groep ondernemers/vrijwilligers die zich met agro- biodiversiteit bezig houden. Bespreek de mogelijkheden voor je stagebedrijf. Deze en andere kennis pas je toe t.b.v. een **uitvoeringsplan voor je stagebedrijf**.

Het uitvoeringsplan in periode 3 is de proef PvB. Het uitvoeringsplan in periode 4 is de eind PvB.

3 Beoordeling

Opdracht Motivatie	Proef PvB O – V – G	Eind PvB O – V – G
<p>Je eigen motivatie verslag van onderzoek eigen motivatie</p> <p>Met aandacht voor de volgende Onderwerp: - wat weet je al van het onderwerp? - ken je veel mensen die zich met dit onderwerp bezighouden. - is het een belangrijk onderwerp voor deze personen? Waarom/waarvoor is het belangrijk denk je? - is het een belangrijk onderwerp in de Nederlandse maatschappij? (Wat voegt het toe of wat missen we bij een verandering; bij meer, minder of zelf verdwijnen van weidevogels, of bij meer of minder biodiversiteit.) - wat vind je zelf van het onderwerp? - waarom vind je dat? - wat zou je in de toekomst willen bereiken in/met dit onderwerp? - wat is je wens voor de ontwikkeling in de maatschappij op dit vlak? - is je mening veranderd in de loop van de tijd? Wat is de verandering? Waardoor is je mening veranderd?</p>		
<p>De motivatie van een agrarisch ondernemer Geeft het interview inzicht in de motieven en doelen van de geïnterviewde t.a.v. het onderwerp? Is er een goed uitgewerkt verslag van het interview gemaakt, waarin ook analyse van het interview heeft plaats gevonden?</p>		
<p>Kennis vergaren over het onderwerp Reader over onderwerp: Met ten minste vijf wetenschappelijke en vijf andere artikelen. Met hoofdstuk toe met goede bronnen van informatie (b.v. webadressen). Deel de informatie in naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - informatie over soorten/ecologie - bedreigingen, recente ontwikkelingen, actuele vragen - beleid en inkomen - bedrijfsvoering 		
<p>Wervingmateriaal maken (brochure) Brochure is informatief en wervend De brochure is in totaal minimaal 3 en maximaal 6 A4-tjes groot zijn. Met informatie over:</p> <ul style="list-style-type: none"> - soorten/ecologie - bedreigingen, recente ontwikkelingen, actuele vragen - beleid en inkomen - bedrijfsvoering 		
<p>Voorlichtingsbijeenkomst organiseren en geven Goed voorbereide bijeenkomst (uitnodiging, verzorging presentatieruimte) Presentatie – vaardigheden (ABV) toegepast Doel van de bijeenkomst is helder Na evaluatie met de gasten blijken de doelen gehaald.</p>		

Opdracht uitvoering, inpassing in de praktijk:	Proef PvB O – V – G	Eind PvB O – V – G
<p>Uitvoeringsplan goed beschreven:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Motivatie die je zelf hebt als je bedrijfsleider was van de schoolboerderij, of neem iemand van de boerderijraad als “stand- in bedrijfsleider”. 2. Inventarisatie en beschrijving van de huidige stand van zaken op het bedrijf aangaande het onderwerp (beleid, omgeving, huidige vogelstand/biodiversiteit, huidige landbouwpraktijk die van invloed is op het onderwerp) 3. Beoordeling van de huidige stand van zaken 4. Bedrijfsdoelen voor weidevogels of toepassing van agro-biodiversiteit 5. Plan voor uitvoering 6. Beschrijving knelpunten en aanbevelingen 	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Eindgesprek onderdeel Biodivers		

4 Bruikbare Bronnen

Nuttige webadressen

www.vogelbescherming.nl

www.grutto.nl

www.pv.wur.nl kies producten, software, beheerwijzer

www.natuurwerkplaats.nl

Bijlage Beroepstaak

Aanbieden/realiseren in:	Leerlijn:	Onderdelen:
Opdracht/PvB	Integratie (Beroepstaak) In een agrarisch gebied het draagvlak voor weidevogelbeheer/ondernemen met biodiversiteit vergroten en voor agrarisch ondernemers een uitvoeringplan opstellen	<ul style="list-style-type: none"> - overtuigen/voorlichten doelgroep (b.v. agrarisch ondernemer) over weidevogelbeheer/ondernemen met biodiversiteit - plan voor uitvoering kunnen opstellen
Les/opdrachten	Kennis	<ul style="list-style-type: none"> - soorten/ecologie - beleid/inkomen - bedrijfsvoering
training/opdrachten/intervisie	Vaardigheden	<ul style="list-style-type: none"> - interview opstellen en afnemen - inventarisatie kunnen uitvoeren - analyse gegevens - kennis en literatuur verzamelen en toepassen
Les/opdrachten	Attitude/Motivatie	<ul style="list-style-type: none"> - eigen mening vormen en verwoorden - begrip voor andere opvattingen - laten blijken respectvol met omgeving om te willen gaan (mens en natuur)